

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2024 m. birželio 27 d. Nr. 21RE2-148 (AG2-112/17-2024)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Marinos Adomaitės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja), Vilijos Astrauskienės ir Lauros Bernikienės, sekretoriaujant Margaritai Žiobakaitei, dalyvaujant pareiškėjai X.Y.,

2024 m. birželio 26 d. Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos X.Y. patikslintą skundą atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Klaipėdos I teritorinio skyriaus 2024 m. sausio 24 d. sprendimo Nr. STS-709 „Dėl darbingumo lygio“ bei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. kovo 26 d. sprendimo Nr. SS-1055 „Dėl X.Y. darbingumo lygio“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje 2024 m. birželio 3 d. priimtas nagrinėti pareiškėjos X.Y. patikslintas skundas (b. l. 27–30) atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Agentūra), kuriuo prašoma:

1) panaikinti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Tarnyba) Klaipėdos I teritorinio skyriaus 2024 m. sausio 24 d. sprendimą Nr. STS-709 „Dėl darbingumo lygio“ (toliau – ir Teritorinio skyriaus sprendimas);

2) panaikinti Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. kovo 26 d. sprendimą Nr. SS-1055 „Dėl X.Y. darbingumo lygio“ (toliau – ir Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimas);

3) įpareigoti Agentūrą per Komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Pareiškėja nesutinka su Teritorinio skyriaus bei Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimais ir prašo iš naujo įvertinti ir nustatyti 25 procentų darbingumą, o ne 30 procentų, kaip įvertinta minėtuose sprendimuose, kadangi sveikata ne gerėja, o blogėja.

Komisijos posėdžio metu pareiškėja papildomai nurodė, kad atsakovė pildė kitą (sutrumpintą), nei teisės aktuose numatytą asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti klausimą, dėl ko nebuvo įvertinti visi kriterijai, susiję su pareiškėjos kasdiene veikla, todėl suteiktas mažesnis balų skaičius. Nesutinka su Agentūros pildytais ir apskaičiuotais asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti klausimyno balais ir teigia, kad jai turėtų būti nustatyti 104 balai. Šiuos argumentus grindžia kartu su pirminiu skundu pateiktu ir pačios pareiškėjos užpildytu individualios pagalbos poreikio klausimynu (b. l. 2–9).

Atsakovė Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atsiliepimu (b. l. 54–56) prašo patikslintą skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovė atsiliepiame paaiškina, kad 2023 m. gruodžio 31 d. darbingumo lygis buvo vertinamas ir nustatomas vadovaujantis Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašu (toliau – ir Kriterijų aprašas), jo 1 ir 2 priedais, ir Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašu (toliau – ir Tvarkos aprašas), patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179.

Atsiliepime nurodo, kad pareiškėjos nurodytas skundo argumentas, kad „sveikata ne gerėja, o blogėja“, nelaikytinas teisiškai reikšmingu ir tenkinti skundą pareiškėjos nurodytu argumentu nėra pagrindo. Paaiškina, kad nors sąvokos „asmens sveikatos lygis“ ir „darbingumo lygis“ yra susijusios, tačiau nėra ir negali būti tapačios. Agentūra (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – Tarnyba) vertina ne sveikatos lygį, o dalyvumo (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – darbingumo) lygį, kuriam iš esmės įtaką daro ne diagnozuota liga ar asmens patirta trauma, o dėl jų nustatyti funkciniai sutrikimai (ligos sukelti padariniai), dėl kurių masto ir yra nustatomas didesnis ar mažesnis dalyvumo (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – darbingumo) lygis. Tokią darbingumo lygio nustatymo tvarką reglamentuoja Tvarkos aprašo 8 punktas. Agentūros (Tarnybos) teritoriniai skyriai ir Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, vertindami darbingumo lygį, vadovaujasi gydymo įstaigos pateiktu siuntimu, prie jo pridėtais medicininiais dokumentais ir jei reikia, papildomai gautais dokumentais, pagrindžiančiais asmeniui diagnozuotą sveikatos funkcijos sutrikimą. Gydantis gydytojas atsakingas už siuntime į Tarnybą pateiktos informacijos teisingumą, už pateiktos konkrečios konsultacijos išvados teisingumą – konsultaciją suteikęs ir išvadą parengęs gydytojas specialistas. Pažymi, kad Tarnyba (nuo 2024 m. sausio 1 d. – Agentūra) pagal paskirtą kompetenciją ir vykdomas funkcijas nėra įgaliota revizuoti gydančių gydytojų parengtus medicininius dokumentus, pasisakyti dėl jų pagrįstumo ar tiesiogiai tirti asmens sveikatos būklę (stebėti asmens sveikatos būklę, atlikti reikalingus tyrimus ar skirti gydymą). Aplinkybė, kad pareiškėjos netektas darbingumas, lyginant su 2022 m. periodu, yra sumažėjęs, nesudaro pagrindo pakartotinai spręsti dėl darbingumo lygio vertinimo pagrįstumo. Tokį sprendimą lėmė gydančių specialistų pateiktos išvados ir Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimo 2–3 puslapyje išdėstyti konkretūs faktiniai argumentai, Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. kovo 26 d. darbingumo lygio vertinimo akto Nr. DL-613 31 punkte pateiktos pastabos bei papildomai pateikta motyvacija dėl pasikeitusios negalios sunkumo, lyginant su ankstesniu sprendimu. Pabrėžia, kad Agentūra nėra susaistyta ankstesnių vertinimų metu asmeniui nustatytų darbingumo lygio procentų. Todėl aplinkybė, kad pareiškėjai anksčiau buvo nustatytas mažesnis darbingumo lygis, skirtingai nei nurodo pareiškėja, nereiškia, kad jis yra nekintamas ir praėjus nustatytam atitinkamam laikotarpiui negali mažėti ar didėti. Esant diagnozuotai tai pačiai ligai, atsižvelgiant į sveikatos funkcijos sutrikdymo sunkumą, nustatyti dalyvumo (darbingumo) lygio procentai gali būti skirtingi.

Atsakovė atsiliepiame teigia, kad pareiškėja, nurodydama skundo dalyką ir pagrįsdama reikalavimą, nepateikia faktinių duomenų ir (ar) įrodymų, kurie iš esmės sudarytų prielaidas suabejoti skundžiamo Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimo teisėtumu ir pagrįstumu. Atsižvelgdama į pareiškėjos sveikatos sutrikdymo sunkumo diagnozavimo aplinkybes ir Agentūros (Tarnybos) darbingumo lygiui nustatyti pateiktuose mediciniuose dokumentuose užfiksuotus duomenis, daro išvadą, kad asmens darbingumo lygį iš esmės įtakoja asmeniui išliekantys padariniai po 2010 metais (*past.* turėtų būti po 2020 metais) persirgto galvos smegenų insulto. Esant tokio pobūdžio sveikatos funkcijos sutrikdymui, iki 2023 m. gruodžio 31 d. darbingumo lygis buvo nustatomas vadovaujantis Kriterijų aprašo 1 priedo I skyriaus (nervų sistemos ligos) 3 punktu. Teigia, kad tiek Tarnybos Klaipėdos I skyriaus prašymo nagrinėjimo metu, tiek Sprendimų kontrolės skyriaus skundo nagrinėjimo metu, buvo pritaikytas Kriterijų aprašo 1 priedo I skyriaus 3.5 papunktis. Minėtas kriterijus įvertintas 30 procentų bazinio darbingumo lygio verte ir buvo taikytas, nes pareiškėjai yra nustatyta būklė po 2010 metais (*past.* turėtų būti po 2020 metais) persirgto galvos smegenų insulto, kai išlieka dešinioji spastinė hemiparezė (lietuvių kalbos žodynas, Hemiparezė - (hemi- + gr. *paresis* - nusilpimas) med. vienos kūno pusės judesių silpnumas dėl inervacijos sutrikimo, t. y. dėl smegenų tam tikrų židinių arba nugaros smegenų pažeidimo), dešinėsios rankos plegija, dešinėsios kojos raumenų jėga proksimaliai (iš lotynų kalbos proximus – artimiausias, anatomijoje – esantis arčiau kūno vidurio) 3 balai, distalinės (iš lotynų kalbos dist(antia) – atstumas + (centr)alis – centrinis,

anatomijoje – tolimasis, esantis toliau nuo kūno centro arba vidurio linijos) dalies – 0 balų, su dubens organų veiklos sutrikimu. Asmuo judėjimo funkciją kompensuoja remdamasis alkūniniu ramentu ir naudodamasis kelio ir blauzdos-pėdos įtvarais. Sveikatos būklė patvirtina 2023 m. gruodžio 14 d. neurologo konsultacijos išvados ir 2023 m. gruodžio 21 d. siuntime Nr. (*duomenys neskelbtini*) (*past. turėtų būti Nr. (duomenys neskelbtini)*).

Atsakovė pažymi, kad darbingumo lygis negali būti įvertintas mažesne procentine išraiška, nes anksčiau minėti sveikatos funkciniai sutrikimai yra vertinami vadovaujantis Kriterijų aprašo 1 priedo punktais, kurie yra įvertinti konkrečiomis bazinio darbingumo lygio vertėmis ir kurios negali būti koreguojamos ar kitaip keičiamos. Esant tokio pobūdžio sveikatos funkciniam sutrikimui, darbingumo lygis mažesne 20 procentų bazinio darbingumo verte įvertinamas tuomet, kai sutrikimas atitinka Kriterijų aprašo 1 priedo I dalies 3.6 papunktį. Minėtas kriterijų papunktis netaikytinas ir mažesnė bazinio darbingumo lygio procentinė vertė nenustatyta, kadangi asmeniui nustatytas ryškus funkcinis sutrikimas, tačiau 2023 m. gruodžio 14 d. neurologo konsultacijoje nurodyta, kad dešinėsios kojos jėga proksimaliai 3 balai, o tai neatitinka nurodytų papunkčio reikalavimų.

Atsakovė teigia, kad pareiškėja, tiek darbingumo vertinimo metu (Agentūroje nagrinėjant pareiškėjos 2023 m. gruodžio 22 d. prašymą nustatyti negalią bei 2024 m. vasario 11 d. skundą „Dėl Agentūros Teritorinio skyriaus priimto sprendimo“), tiek ir Komisijai, nepateikė jokių dokumentų ar įrodymų, kurie leistų suabejoti skundžiamo sprendimo pagrįstumu ir (ar) teisėtumu, o remiasi tik savo subjektyvia nuomone. Dėl šios priežasties pareiškėjos argumentai nelaikytini teisiškai reikšmingais. Akcentuoja, kad atsakovė Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime pareiškėjai išsamiai paaikškino darbingumo lygio vertinimo aplinkybes, todėl įpareigoti naikinti Tarnybos (Agentūros) priimtus sprendimus nėra jokio teisinio pagrindo.

Atsakovės atstovas į Komisijos posėdį neatvyko, apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką pranešta tinkamai (b. l. 42–43). Atsakovė atsiliepimu prašė patikslintą skundą nagrinėti jos atstovui nedalyvaujant (b. l. 56).

Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo (toliau – ir IAGNTI) 14 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog bylos šalių ir (ar) jų atstovų neatvykimas į administracinių ginčų komisijos posėdį, jeigu jiems buvo apie tai tinkamai pranešta, nėra kliūtis nagrinėti skundą (prašymą) ir priimti sprendimą. Atsižvelgiant į nurodytą teisinį reglamentavimą, administracinis ginčas išnagrinėtas atsakovės atstovui nedalyvaujant.

Patikslintas skundas tenkintinas iš dalies.

Byloje kilo ginčas dėl Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Klaipėdos I teritorinio skyriaus 2024 m. sausio 24 d. sprendimo Nr. STS-709 „Dėl darbingumo lygio“, Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. kovo 26 d. sprendimo Nr. SS-1055 „Dėl X.Y. darbingumo lygio“ teisėtumo ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėja 2023 m. gruodžio 22 d. kreipėsi į Tarnybą prašymu (Tarnyboje gautas 2024 m. gruodžio 27 d. reg. Nr. DNS-97222) nustatyti negalią, prašydama nustatyti darbingumo lygį, taip pat buvo prašoma išduoti neįgaliųjų asmenų automobilių statymo kortelę (toliau – ir Prašymas, b. l. 65).

Tarnybos Klaipėdos I teritorinis skyrius 2024 m. sausio 24 d. sprendimu Nr. STS-709 „Dėl darbingumo lygio“ (b. l. 83–84), atsižvelgdamas į pareiškėjos Prašymą, atliko pareiškėjos darbingumo lygio vertinimą. Minėtame sprendime nurodė, kad darbingumo lygis nustatomas įvertinus asmens medicininius, t. y. asmens bazinį darbingumą, ir asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti kriterijus. Vadovaudamasis Kriterijų aprašo 6 punkto, Kriterijų aprašo 1 priedo I skyriaus 3.5 papunkčiu, remdamasis 2023 m. gruodžio 21 d. siuntimu į Tarnybą Nr. (*duomenys neskelbtini*) (*past. turėtų būti Nr. (duomenys neskelbtini)*), todėl toliau – Nr. 532-I) pagal Tarptautinio ligų

klasifikatoriaus – 10 Australijos modifikacijos (toliau – ir TLK-10-AM) kodus nurodytomis diagnozėmis: (*duomenys neskelbtini*) Spazminė hemiplegija, (*duomenys neskelbtini*) Smegenų infarkto pasekmės, (*duomenys neskelbtini*) Kabanti plaštaka ar pėda (įgyta), čiurna ir pėda, (*duomenys neskelbtini*) Šlapimo nelaikymas, nepatikslintas bei organizmo funkcijų sutrikimais, nustatė 30 procentų bazinį darbingumo lygį. Minėtame sprendime nurodė, kad asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijai įvertinti pagal užpildytą asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti klausimą (toliau – ir Klausimą), patvirtintą Kriterijų aprašo 2 priede. Įvertinus Klausimą, nustatyti 46 balai, kurie vadovaujantis Kriterijų aprašo 10 punktu, prilyginti koeficientui 1.0. Įvertinus medicininius bei asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijus, nustatytas 30 procentų darbingumo lygis. Darbingumo lygio terminas – nuo 2023 m. gruodžio 27 d. iki 2025 m. gruodžio 26 d. Nustatyta darbingumo lygio priežastis pagal Tvarkos aprašo 27.1. ligos arba būklės punktą. Sprendimas priimtas 2024 m. sausio 24 d. darbingumo lygio vertinimo akto Nr. DL-5607 pagrindu.

Pareiškėja 2024 m. vasario 11 d. skundu „Dėl Agentūros Teritorinio skyriaus priimto sprendimo“ (toliau – ir Skundas, b. l. 63–64) kreipėsi į Agentūros direktorių. Skunde nurodė, kad nesutinka su Teritorinio skyriaus sprendimu dėl dalyvumo lygio.

Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. SS-1055 „Dėl X.Y. darbingumo lygio“ (b. l. 56–58) nuspręsta: 1) iš dalies pakeisti Teritorinio skyriaus sprendimą ir pareiškėjai 30 procentų darbingumo lygį dėl priežasties „ligos arba būklės“ nustatyti nuo 2024 m. sausio 7 d. iki 2026 m. sausio 23 d.; 2) koreguoti išvadą dėl darbo pobūdžio ir sąlygų. Šiame sprendime nurodyta, kad pakartotinis pareiškėjos darbingumo lygio vertinimas atliktas remiantis byloje esančiais duomenimis, asmens sveikatos duomenimis, įkeltais į Elektroninę sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinę sistemą (toliau – ir ESPBI IS) ir 2024 m. kovo 26 d. Sprendimų kontrolės skyriaus vertintojui pačio pareiškėjo suteikta informacija apie jo gebėjimą dalyvauti kasdieniniame gyvenime (iš naujo įvertintas Klausimas).

Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime taip pat nurodoma, kad medicininiai kriterijai, t. y. bazinis darbingumas, vadovaujantis Kriterijų aprašo 4 punktu, vertinami atsižvelgiant į asmens sveikatos būklę bei į visas jo darbingumui įtaką darančias ligas, traumas, patologines būkles ir su tuo susijusius organizmo funkcijų sutrikimus. Kriterijų aprašo 6 punkte įtvirtinta nuostata, kad jei dėl kelių ligų ar traumų atsiradę funkciniai sutrikimai stiprina vienas kitą, dėl sunkiausio organizmo funkcinio sutrikimo bazinio darbingumo procentai dauginami iš koeficientų Kriterijų aprašo 6.1–6.4 papunkčiuose nustatyta tvarka. Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, objektyviai ir visapusiškai išnagrinėjęs surinktų medicininių dokumentų visumą, darbingumo lygio vertinimą atliko dėl 2023 m. gruodžio 21 d. siuntimo į Tarnybą Nr. 532-I pagrindinėje diagnozėje ir gretutinėje (kitos / susijusios) diagnozėje nurodytų ligų pagal TLK-10-AM kodus: (*duomenys neskelbtini*) Smegenų infarkto pasekmės, (*duomenys neskelbtini*) Kabanti plaštaka ar pėda (įgyta), čiurna ir pėda, (*duomenys neskelbtini*) Šlapimo nelaikymas, (*duomenys neskelbtini*) Spazminė hemiplegija ir vadovaudamasis Kriterijų aprašo 1 priedo punktais, asmeniui nustatė 30 procentų bazinį darbingumo lygį. Vertinant bazinį darbingumo lygį dėl diagnozių pagal TLK-10 AM kodus: (*duomenys neskelbtini*), (*duomenys neskelbtini*), (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*), vadovautasi specializuotu Kriterijų aprašo 1 priedo I skyriaus 3.5 papunkčiu. Nuostata taikoma dėl galvos smegenų pažeidimų, kai yra ryškus funkcijos sutrikimas: hemiparezė ar paraparezė, ar tetraparezė, kai raumenų jėga bent dviejose galūnėse – 2 balai (asmuo nuolat naudojami pagalbinėmis priemonėmis). Minėtas papunktis vertinamas 80 procentų (*past.* turėtų būti 30 procentų) bazinio darbingumo lygio verte ir taikytas, nes nustatytas funkcinis sutrikimas dėl būklės po 2020 m. patirto išeminio galvos smegenų insulto, kai išlieka dešinioji spastinė hemiparezė, dešinėsios rankos plegija, dešinėsios kojos raumenų jėga proksimaliai 3 balai, distalinės dalies – 0 balų, su dubens organų veiklos sutrikimu. Asmuo eina remdamasis alkūniniu ramentu ir naudodamasis kelio ir blauzdos-pėdos įtvarais. Sveikatos būklė patvirtinta 2023 m. gruodžio 14 d. neurologo konsultacijos išvados ir siuntimo duomenimis.

Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime paaiškinama, kad skirtingai nei 2022 m., tokio pobūdžio sveikatos funkcijos sutrikimas, mažesne 20 procentų bazinio darbingumo lygio procentine verte atitinkantis Kriterijų aprašo 1 priedo I dalies 3.6 papunktis (nuostata taikoma dėl galvos

smegenų pažeidimų, kai yra ryškus funkcijos sutrikimas: hemiparezė ar paraparezė, ar tetraparezė, kai raumenų jėga bent dviejose galūnėse – 1 balas (asmuo nuolat naudojami pagalbinėmis priemonėmis), tetraparezė, kai raumenų jėga bent dviejose galūnėse – 2 balai), negali būti taikomas, kadangi tokio sunkumo sveikatos funkcinis sutrikimas šiuo metu nėra diagnozuojamas (2023 m. gruodžio 14 d. neurologo konsultacijoje nurodyta, kad dešinėsios kojos raumenų jėga proksimaliai 3 balai). Vadovaujantis Kriterijų aprašo 5 ir 6 punktais, nesant kitų funkcinų sutrikimų dėl kurių nustatytas 80 procentų ar mažesnis bazinis darbingumo lygis, mažinantis koeficientas netaikomas, todėl asmeniui nustatomas 30 procentų bazinis darbingumas. Bazinis darbingumo lygis negali būti įvertintas mažesne procentine išraiška, nes anksčiau paminėti sveikatos funkciniai sutrikimai yra vertinami vadovaujantis Kriterijų aprašo I priedo punktais, kurie yra įvertinti konkrečiomis bazinio darbingumo lygio vertėmis ir kurios negali būti koreguojamos ar kitaip keičiamos.

Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime atkreipiamas dėmesys, kad ne kiekviena patirta trauma ar funkcinis organizmo sutrikimas ilgam laikui mažina darbingumo lygį, asmeniui nustatytos diagnozės ir pagal jas nustatyti bazinio darbingumo dydžiai nėra sumuojami, todėl asmeniui segant sunkia liga, tačiau esant geriems pritaikyto gydymo rezultatams, bazinis darbingumas gali ir padidėti, nepaisant papildomų naujai nustatytų lengvesnių ligų ar traumų.

Taip pat Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime nurodoma, kad asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijai, vadovaujantis Kriterijų aprašo 8 punktu ir Kriterijų aprašo 2 priedu, vertinami balais nuo 0 iki 4. Paaiškinama, kad 2024 m. sausio 16 d. teritoriniame skyriuje vykusio pokalbio metu, buvo užpildytas Klausimynas. Asmens veikla ir gebėjimas dalyvauti įvertintas 38 balų suma. Vadovaujantis Kriterijų aprašo 10.3 papunkčiu, klausimyno balų suma prilyginama koeficientui 1 (kai balų suma nuo 23 iki 67 balų). Sprendimų kontrolės skyrius, atsižvelgęs į skunde nurodytas aplinkybes, taip pat į tai, kad dėl nustatytų organizmo funkcinų sutrikimų asmens veikla ir gebėjimas dalyvauti yra galimai labiau sutrikęs daugelyje sričių, 2024 m. kovo 26 d. vykusio posėdžio metu nuotoliniu būdu Klausimyną užpildė iš naujo. Asmens veikla ir gebėjimas dalyvauti buvo įvertinti 49 balų verte. Paaiškino, kad nors Klausimynas ir buvo įvertintas didesne verte, tačiau taikyti kitokį koeficientą nėra pagrindo, nes ir pastaroji vertė patenka į tą patį intervalą nuo 23 iki 67 balų. Todėl 30 procentų padauginus iš koeficiento 1, asmeniui nustatytinas 30 procentų darbingumo lygis (darbingumo lygis = 30 x 1).

Sprendimų kontrolės skyrius sprendime, atsižvelgdamas į pareiškėjos Skunde nurodytus motyvus ir remdamasis Regionų administracinio teismo praktika, pažymėjo, kad Tarnyba nėra susaistyta ankstesnių vertinimų metu asmeniui nustatytų darbingumo lygio procentų. Darbingumo lygį reglamentuojantys teisės aktai tikslingai įtvirtina darbingumo lygio terminus tam, kad pakartotinio vertinimo metu būtų galima iš naujo objektyviai įvertinti asmens sveikatos būklės pakitimus. Todėl kiekvieną kartą atlikdami pakartotinį darbingumo lygio vertinimą, Tarnybos specialistai remiasi iš naujo pateiktais, vertinimo metu esamą asmens sveikatos būklę patvirtinančiais mediciniais dokumentais. Tarnyba iš naujo atlikdama vertinimą, nėra saistoma ankstesnių vertinimų ir sprendimų dėl asmeniui nustatyto darbingumo lygio ir objektyviai asmens sveikatos būklę vertina iš naujo pagal jai pateiktą informaciją (duomenis). Galiojantis teisinis reglamentavimas suponuoja galimą asmens darbingumo lygio kitimą priklausomai nuo jo sveikatos būklės atitinkamame laikotarpyje.

Vadovaudamasis Tvarkos aprašo 17 punktu bei įvertinęs, kad 2022 m. vasario 1 d. nustatyto 25 procentų darbingumo lygio termino pabaiga 2024 m. sausio 6 d., o į Tarnybos teritorinį skyrių dėl negalios nustatymo asmuo kreipėsi nepasibaigus nustatytam terminui, t. y. 2023 m. gruodžio 27 d., Sprendimų kontrolės skyrius sprendime nurodė, kad nustatant darbingumo lygį nuo 2024 m. sausio 24 d., t. y. nuo teritorinio skyriaus sprendimo priėmimo dienos, atsiranda nustatytos negalios laikotarpio tšos trūkis, nors asmuo į Tarnybą kreipėsi besibaigiant nustatytam terminui ir atsižvelgiant į pareiškėjo teisėtus lūkesčius, tikslinga darbingumo lygį nustatyti nuo 2024 m. sausio 7 d., t. y. nuo datos, kada nustojo galioti anksčiau nustatytas darbingumo lygis. Taip pat, vadovaudamasis Tvarkos aprašo 34 punktu ir 35.3 papunkčiu nurodė, kad darbingumo lygis dėl bendrų susirgimų, vadovaujantis Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo

(toliau – ir NSIĮ, nuo 2024 m. sausio 1 d. – Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas) 20 straipsnio 8 dalies nuostatomis, asmeniui nustatytinas nuo 2024 m. sausio 7 d. iki 2026 m. sausio 23 d., nes tęsiant optimalų gydymą dėl nustatytų funkcinų ir laikantis gydytojų specialistų rekomendacijų, galimas sveikatos būklės ir profesinių, funkcinų veiksmų pokytis, turintis įtakos asmens darbingumo lygiui rezultato pasikeitimui, per artimiausius 24 mėn. Taip pat nurodė, kad vadovaujantis NSIĮ 2 straipsnio 11 punktu, asmuo pripažįstamas neįgalioju. Darbingumo lygio priežastis „ligos arba būklės“, nustatyta pagal Tvarkos aprašo 27.1 papunktį. Atsižvelgdamas į pareiškėjai nustatytas funkcijų sutrikimus įtakojančias ligas, taip pat į Skunde dėl pakartotinio vertinimo nurodytas aplinkybes, Sprendimų kontrolės skyrius nusprendė ribojimus ir rekomendacijas išdėstyti taip: asmuo negali dirbti veikiant fizikiniams rizikos veiksniams: kai triukšmo ekspozicijos lygis viršija 80 dB(A); ergonominiams rizikos veiksniams – keliant kraujinius rankomis, kai kraujinio svoris virš 10 kg., dirbti darbą susijusi su nuolatiniu stovėjimu, vaikščiojimu; psichosocialiniams rizikos veiksniams: dirbti naktį darbą, viršvalandinių darbų; fiziniams rizikos veiksniams: darbai aukštyje virš 1,3 m. Paaiškino, kad dėl neįgalių asmenų ir asmenų, netekusių dalies darbingumo, galimybės dirbti konkretų darbą sprendžia šeimos medicinos paslaugas teikiantis arba darbo medicinos gydytojas, įvertinęs tyrimų rezultatus, konsultavusių kitų profesinių kvalifikacijų gydytojų išvadas bei kontraindikacijas.

Sprendimų kontrolės skyrius sprendime paaiškino, kad nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojo nauja dalyvumo lygio nustatymo kriterijų ir tvarkos aprašo redakcija (naujai išdėstyti kriterijų ir tvarkos aprašas su pasikeitusiomis vertinimui taikomų punktų vertėmis), kuri pakeitė iki 2023 m. gruodžio 31 d. galiojusią darbingumo lygio nustatymo tvarką. Paskutinio vertinimo metu, vertinant darbingumo lygį, buvo pritaikyti iki 2023 m. gruodžio 31 d. galioję Kriterijų aprašo 1 priedo kriterijai, kurie, remiantis pateiktais medicininiais dokumentais, labiausiai atitinka dabartinę sveikatos funkcijos sutrikdymo sunkumą. Vadovaudamasis NSIĮ pakeitimo įstatymo 3 straipsnio 7 dalimi, pažymėjo, kad nustatyto darbingumo lygio sąvoka tolygi dalyvumo lygio sąvokai.

Sprendimų kontrolės skyrius sprendime informavo, kad pasikeitus sveikatos būklei (atsiradus naujų duomenų), asmuo (jo atstovas) turi teisę kreiptis į gydantį gydytoją dėl naujo siuntimo į Agentūrą užpildymo ir medicininių dokumentų, patvirtinančių diagnozuotus sveikatos funkcinius sutrikimus, parengimo, kurie turėtų būti pateikti arba išsiųsti Agentūros teritoriniam skyriui dėl dalyvumo lygio vertinimo, kartu bus priimamas sprendimas.

Apie priimtą Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimą pareiškėja buvo informuota 2024 m. balandžio 11 d. raštu Nr. R2-2682-(5.24) (b. l. 11, 14). Kartu su minėtu raštu buvo pateikti: Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimas (b. l. 11–13), Rekomendacija dėl pagalbos poreikio Nr. RPP-613 (b. l. 16–17), Išvada dėl darbo pobūdžio ir sąlygų Nr. DPS-187 (b. l. 15), Asmens su negalia pažymėjimas AP Nr. 0020192.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., toliau – ir VAĮ), Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas (pastaba, nuo 2024 m. sausio 1 d. – Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas, ginčui aktuali redakcija, galiojusi nuo 2023 m. balandžio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., minėta, toliau – ir NSIĮ), Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašas (minėta, toliau ir – ir Kriterijų aprašas), Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašu (minėta, toliau – ir Tvarkos aprašas), patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. AI-78/V-179 ir kiti teisės aktai.

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (minėta, įstaigos pavadinimas nuo 2024 m. sausio 1 d. – Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, toliau – ir Tarnyba) pagal kompetenciją dalyvauja formuojant ir įgyvendinant neįgaliųjų socialinės integracijos politiką dėl neįgalumo lygio, darbingumo lygio, profesinės rehabilitacijos paslaugų poreikio, specialiųjų poreikių, specialiųjų poreikių lygio, darbo asistento pagalbos poreikio nustatymo, neįgaliojo aprūpintojo skyrimo (NSIĮ 16 straipsnio 2 dalies 5 punktas). Atsakovei teisės aktais suteikta teisė nustatyti

darbingumo lygį, jo priežastis, atsiradimo laiką, terminą (NSIĮ 18 straipsnio 1 dalis, 2 dalies 2 punktas). Darbingumo lygis įvertinamas procentais ir yra nustatomas asmenims nuo 18 metų iki senatvės pensijos (NSIĮ 20 straipsnio 1, 7 dalys). NSIĮ 2 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad darbingumo lygis – asmens pajėgumas įgyvendinti anksčiau įgytą profesinę kompetenciją, įgyti naują profesinę kompetenciją arba atlikti mažesnės profesinės kompetencijos reikalaujančius darbus. Darbingumo lygis nustatomas įvertinus asmens sveikatos būklę ir galimybes atlikti turimos kvalifikacijos darbus, įgyti naują kvalifikaciją ar dirbti darbus, nereikalaujančius profesinės kvalifikacijos po to, kai yra panaudotos visos galimos medicininės ir profesinės reabilitacijos bei specialiosios pagalbos priemonės (NSIĮ 20 straipsnio 4 dalis).

Vadovaujantis NSIĮ 20 straipsnio 6 dalimi, darbingumo lygis nustatomas remiantis asmenį gydančių gydytojų, profesinės reabilitacijos ir kitų specialistų pateiktais dokumentais. Nustatant darbingumo lygį turi teisę dalyvauti asmuo, kurio darbingumo lygis vertinamas <...>. Kriterijai ir tvarka, pagal kuriuos asmeniui nustatomas darbingumo lygis nustatyti Kriterijų ir Tvarkos aprašuose (NSIĮ 20 straipsnio 9 dalis).

Kriterijų aprašas apibrėžia kriterijus, kuriais vadovaujantis nustatomas darbingumo lygis, bei jų taikymą (Kriterijų aprašo 1 punktas). Asmens darbingumo lygis nustatomas vertinant Kriterijų aprašo 3 punkte nurodytus šiuos kriterijus: medicininius, t. y. asmens bazinį darbingumą (Kriterijų aprašo 1 priedas); asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti (Kriterijų aprašo 2 priedas). Pagal minėtą aprašą medicininiai kriterijai, t. y. bazinis darbingumas, vertinamas atsižvelgiant į asmens sveikatos būklę bei į visas jo darbingumą įtakančias ligas ar traumas, patologines būkles ir su tuo susijusius organizmo funkcinis sutrikimus (Kriterijų aprašo 4 punktas). Bazinis darbingumas vertinamas procentais nuo 0 iki 100. Gauti bazinio darbingumo procentai negali būti mažesni už 0 ir didesni už 100 (Kriterijų aprašo 7 punktas). Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijai vertinami balais nuo 0 iki 4, atsižvelgiant į asmens gebėjimą dalyvauti kasdiniame gyvenime, dirbti, panaudoti turimą profesinę kvalifikaciją ar įgyti naują bei būti savarankiškam. Asmens veikla ir gebėjimas dalyvauti vertinami užpildžius Klausimyną. Gauti Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti klausimyno balai prilyginami koeficientams. Apskaičiuojant asmens darbingumo lygį, bazinio darbingumo procentai dauginami iš Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti koeficiento (Kriterijų aprašo 8–11 punktai).

Tvarkos aprašas reglamentuoja dokumentų, reikalingų darbingumo lygiui nustatyti, pateikimą, darbingumo lygio, termino, atsiradimo laiko, priežasties nustatymą, pakartotinį darbingumo lygio vertinimą (Tvarkos aprašo 1 punktas). Tvarkos aprašo 6.1 punktas apibrėžia, kad bazinis darbingumas – asmens darbingumo lygis, nustatytas vadovaujantis mediciniais kriterijais. Darbingumo lygis nustatomas 5 procentinių punktų intervalu (Tvarkos aprašo 11 punktas). Minėto Tvarkos aprašo 12.6 punkte nustatyta, jog darbingumo lygis nustatomas asmeniui nedalyvaujant, kai darbingumo lygis vertinamas pakartotinai. Šiame papunktyje nustatyta atveju Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimynas pildomas ir su jo rezultatais asmuo ar jo atstovas supažindinamas susisiekus elektroninių ryšių priemonėmis. Asmuo gali būti pakviestas atvykti į tarnybą dalyvauti pakartotinai vertinant jo darbingumo lygį, jei pildant Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimyną elektroninių ryšių priemonėmis kyla abejonių dėl asmens ar jo atstovo teikiamos informacijos teisingumo. Tai, kad Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimynas užpildytas ir su jo rezultatais asmuo ar jo atstovas supažindintas elektroninių ryšių priemonėmis, pažymima Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimyno pastabose. Šio papunkčio nuostatos netaikomos, jei asmuo ar jo atstovas išreiškia norą (raštu arba žodžiu) atvykti į Tarnybą dalyvauti pildant Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimyną. Taigi pastaroji teisės norma tiesiogiai siejama su asmens, kurio darbingumo lygis yra vertinamas, teise būti supažindintam su darbingumo lygio nustatymo tvarka, kriterijais, Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti pildant klausimyną ir vertinant asmens darbingumo lygį, bei priimtu Tarnybos sprendimu (Tvarkos aprašo 43.3 punktas).

Išdėstytas teisinis reglamentavimas reiškia, jog darbingumo lygio vertinimas yra kompleksinis asmens sveikatos funkcinis sutrikimų ir psichosocialinių faktorių vertinimas, kurio tikslas – atsižvelgiant į diagnozuotų organizmo funkcinis sutrikimų laipsnį, ligos eigą ir taikomą gydymą nustatyti, kiek asmuo pajėgus įgyvendinti anksčiau įgytą profesinę kompetenciją ar įgyti

naują arba atlikti mažesnės profesinės kompetencijos reikalaujančius darbus. Darbingumo lygio vertinimas atliekamas remiantis objektyviais duomenimis: asmens sveikatos priežiūros įstaigos išduotu siuntimu į Tarnybą, išrašais iš medicininių dokumentų, atliktų medicininių tyrimų išvadomis, gydytojų specialistų konsultacijų išvadomis, paciento kortelėje identifikuotais įrašais ir paties asmens pateikiama informacija.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra nurodęs, jog administraciniai teismai (šiuo atveju Komisija) turi ribotą kompetenciją sprendžiant specialių mokslo žinių reikalaujančius medicinos srities klausimus ir teismas (šiuo atveju Komisija) nėra kompetentingas spręsti, ar medicininių kriterijų vertinimą Tarnyba (nuo 2024 m. sausio 1 d. – Agentūra) atliko pagal realią pareiškėjo sveikatos būklę. Teisėjų kolegija yra pažymėjusi, kad teismas (Komisija) yra kompetentinga patikrinti, ar nebuvo pažeistos teisės aktų nuostatos, o konkrečiai Kriterijų aprašo ir kitos nuostatos, sprendžiant dėl pareiškėjo darbingumo lygio, o taip pat, ar priimant ginčijamą aktą buvo laikytasi procedūrinių taisyklių, ar atsakovas veikė savo kompetencijos ribose (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1252-822/2019).

Pažymėtina, jog atsakovė pagal vykdomų funkcijų apimtį bei paskirtį, veiklos pobūdį, turimus įgaliojimus priskirtina viešojo administravimo subjektams, todėl savo veikloje privalo vadovautis ir VAĮ nuostatomis. VAĮ 3 straipsnio 4 dalyje įtvirtintas įstatymo viršenybės principas reikalauja, kad administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais. Vadovaujantis VAĮ 3 straipsnio 5 dalyje įtvirtintu išsamumo principu, viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Be kita ko, pažymėtina, kad atsakovė, kaip viešojo administravimo subjektas, yra saistoma gero administravimo principo imperatyvų. Šis principas įtvirtintas svarbiausiuose nacionalinio lygmens (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalies nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms) bei tarptautiniuose dokumentuose (Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnis ir kt.). Iš gero administravimo principo išplaukia ir pareiga imtis aktyvių veiksmų, padėti, elgtis rūpestingai ir atidžiai. Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas, be kita ko, įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą (žr., pvz., LVAT 2015 m. liepos 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015).

Atitinkamai VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5–6 punktuose nustatyta, kad administraciniame sprendime be kita ko turi būti nurodyta administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; administracinio sprendimo motyvai. Paminėtos VAĮ nuostatos reiškia, jog individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės turi būti motyvuotos. VAĮ įtvirtinta individualaus administracinio akto turiniui keliamų reikalavimų taisyklė yra bendroji taisyklė, kurios paprastai turi laikytis visi viešojo administravimo subjektai, priimdami individualius administracinius aktus pagal savo kompetenciją (LVAT 2021 m. gruodžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3014-968/2021). Taigi, administraciniame sprendime turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą, motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Viešojo administravimo sistemai priklausančių kompetentingų institucijų sprendimai turi būti aiškūs, tikslūs, nedviprasmiški, leidžiantys suinteresuotam subjektui suvokti, kokios priežastys lėmė vienokį ar kitokį valdžios institucijos sprendimą. Sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, būtų aiškūs tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar laikantis tik iš dalies, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo, įgalinanti teismą, nagrinėjantį tokią

bylą, skundžiamą viešojo administravimo subjekto individualų administracinį aktą panaikinti (LVAT 2012 m. kovo 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-212/2012). Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (LVAT 2022 m. rugpjūčio 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-367-502/2022 ir kt.).

Minėta, kad Pareiškėja Skundu kreipėsi į atsakovę, nurodydama, kad nesutinka su Teritorinio skyriaus sprendimu dėl dalyvumo lygio. Komisijos posėdžio metu pareiškėja papildomai nurodė, kad atsakovė pildė kitą (sutrumpintą), nei teisės aktuose numatytą asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti klausimą, dėl ko nebuvo įvertinti visi kriterijai, susiję su pareiškėjos kasdiene veikla, ir suteiktas mažesnis balų skaičius.

Iš byloje esančių duomenų nustatyta, kad atsakovė, pakartotinai vertinama pareiškėjos darbingumo lygį, pildė Klausimą, kurio forma patvirtinta Kriterijų aprašo 2 priedu (teisės akto redakcija galiojusi iki 2024 m. sausio 1 d.). Todėl atmestinas pareiškėjos argumentas, kad atsakovė pildė kitą (sutrumpintą), nei teisės aktuose numatytą asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti klausimą.

Tačiau iš byloje esančių duomenų taip pat nustatyta, kad atsakovė nesilaikė Tvarkos aprašo 12.6 papunktyje nustatytos pareigos atlikti visapusišką ir objektyvų aplinkybių ištyrimą vertinant pareiškėjos darbingumo lygį. Nors Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime yra nurodyta, kad Sprendimų kontrolės skyrius, atsižvelgęs į skunde nurodytas aplinkybes, taip pat į tai, kad dėl nustatytų organizmo funkcinių sutrikimų asmens veikla ir gebėjimas dalyvauti yra galimai labiau sutrikęs daugelyje sričių, 2024 m. kovo 26 d. vykusio posėdžio metu nuotoliniu būdu Klausimą užpildė iš naujo, tačiau Klausimyno pastabose nėra pažymėta, kad Klausimynas užpildytas ir su jo rezultatais asmuo ar jo atstovas supažindintas elektroninių ryšių priemonėmis, kaip tai reglamentuota Tvarkos aprašo 12.6 papunktyje. Taip pat Klausimynas nėra pasirašytas ir jį pildžiusio asmens, t. y. V. J. Aplinkybė, kad Klausimynas buvo užpildytas 2024 m. kovo 26 d. pokalbio metu su asmeniu telefonu, Klausimą užpildė vyriausiais specialistais V.J., pažymima Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. kovo 26 d. akte Nr. DL-613, tačiau byloje nėra duomenų, kad minėtas aktas būtų pasirašytas jį pildžiusių specialistų, taip pat nėra pridėta ir metaduomenų kortelės. Pažymėtina ir tai, kad nors Tvarkos aprašo 12.6 papunktis nenustato pareigos asmeniui, kai jo darbingumo lygis vertinamas pakartotinai, dalyvauti Klausimyno pildyme, tačiau su jo rezultatais asmuo ar jo atstovas privalo būti supažindinamas, arba asmuo gali būti pakviestas atvykti į Tarnybą ir dalyvauti, jei pildant Klausimą elektroninių ryšių priemonėmis kyla abejonių dėl asmens ar jo atstovo teikiamos informacijos teisingumo. Pažymėtina ir tai, kad atsakovė Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime, atsižvelgdama į tai, kad pareiškėjos nustatytų organizmo funkcinių sutrikimų asmens veikla ir gebėjimas dalyvauti yra galimai labiau sutrikęs daugelyje sričių, galėjo inicijuoti kontaktinį Klausimyno pildymą, tačiau to nepadarė.

Pažymėtina ir tai, kad Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimas neatitinka ir VAĮ 10 straipsnio 6 dalies reikalavimų. Pareiškėjai skundžiant Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimą, priimtą 2024 m. kovo 26 d., pastebėtina, kad šis dokumentas pareiškėjai pateiktas nepasirašytas parašu.

VAĮ 10 straipsnyje nustatyti reikalavimai, taikytini administracinius sprendimus priimantiems viešojo administravimo subjektams: administracinius sprendimus priimti turi teisę tik viešojo administravimo subjektai, turintys šio įstatymo nustatyta tvarka jiems suteiktus įgaliojimus (1 dalis); administraciniame sprendime turi būti nurodyta administracinio sprendimo data (5 dalies 2 punktas), administraciniam sprendimui suteiktas registracijos numeris (5 dalies 3 punktas); administracinis sprendimas turi būti pasirašytas jį priėmusio pareigūno, valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatyta specialų statusą turinčio fizinio asmens arba viešojo administravimo subjekto vadovo, jo pavaduotojo ar įgalioto asmens (6 dalis).

Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo 2 straipsnyje nustatyta, jog oficialusis dokumentas – valstybės ar savivaldybės institucijos, įstaigos ar įmonės, valstybės įgalioto asmens sudarytas, patvirtintas ar gautas dokumentas, įtrauktas į apskaitą (16 dalis).

Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-117 „Dėl Dokumentų rengimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintose Dokumentų rengimo taisyklėse (toliau – ir Taisyklės) reglamentuojama, jog dokumento struktūrą sudaro šie pagrindiniai elementai: tekstas arba vaizdas ir (ar) garsas, metaduomenys, autentiškumo ir vientisumo patvirtinimo duomenys (6 punktas); dokumento struktūros elementai, nurodyti šių taisyklių 6 punkte, yra privalomi ir dokumente užfiksuojami atsižvelgiant į pasirinktą ar nustatytą dokumento formą (7 punktas): popieriniame dokumente visi dokumento struktūros elementai užfiksuojami dokumento turinyje (7.1 papunktis).

Taisyklių 17 punkte nustatyti šie dokumento autentiškumo ir (ar) vientisumo patvirtinimo būdai: 1) parašas (šiuo atveju dokumento turinyje nurodomos dokumentą pasirašančio (patvirtinančio) asmens pareigos, vardas ir pavardė ir pasirašoma); 2) elektroninis parašas (šiuo atveju nurodomas elektroninį parašą sukūrusio asmens pareigos, vardas ir pavardė. Jei ši informacija nėra nurodyta elektroninio parašo sertifikate, ji turi būti pateikta metaduomenyse); 3) elektroninis spaudas (šiuo atveju nurodomas elektroninį spaudą sukūrusio juridinio asmens pavadinimas. Jei ši informacija nėra nurodyta elektroninio spaudos sertifikate, ji turi būti pateikta metaduomenyse); 4) kitos dokumento turinio vientisumui užtikrinti naudojamos technologijos (elektroninės laiko žymos ar kt.). Pagal Taisyklių 21.3 papunktį vienas iš šių taisyklių 17.1 ir 17.2 papunkčiuose nurodytų būdų pasirenkamas dokumento – individualaus administracinio akto autentiškumui ir vientisumui užtikrinti.

Kaip matyti iš bylos medžiagos pareiškėjai atsiųstas lydraščio nuorašas (elektroninio dokumento nuorašas, 2024 m. balandžio 11 d. Nr. R-2682-(5.24) „Dėl X.Y. pakartotinio vertinimo“ (b. l. 11–14), kartu pridėtas nepasirašytas Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimas. Atsakovė, Komisijai pateikdama atsiliepimą su priedais, pridėjo pasirašytą fiziniu parašu Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimą. Taigi, Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. balandžio 11 d. raštu Nr. R-2682-(5.24) „Dėl X.Y. pakartotinio vertinimo“ pateiktas Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimas nebuvo sudarytas, patvirtintas bei parašu pasirašytas pagal teisės aktuose nustatytus reikalavimus. Toks sprendimas turėjo būti patvirtintas tikrumo žyma, kaip yra nustatyta Taisyklių 36 punkte, t. y., kai reikia patvirtinti kitai įstaigai ar asmeniui išduodamo dokumento kopijos, išrašo ar nuorašo tikrumą; žymą sudaro tikrumą patvirtinantys žodžiai („Kopija tikra“, „Nuorašas tikras“ ar kt.), įgaliojimus tvirtinti turinčio darbuotojo parašas, atitinkantis šių taisyklių 17.1 ar 17.2 papunkčių reikalavimus, bei data. Todėl darytina išvada, jog Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimas jo priėmimo ir išsiuntimo pareiškėjai dieną nebuvo pasirašytas jį priėmusio viešojo administravimo subjekto vadovo, jo pavaduotojo ar įgalioto asmens, todėl neatitinka ir VAĮ 10 straipsnio 6 dalyje nustatyto reikalavimo, todėl šiuo aspektu yra neteisėtas.

Papildomai atkreiptinas dėmesys, jog VAĮ 13 straipsnis įpareigoja atsakovę ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinio sprendimo priėmimo dienos raštu pranešti apie priimtą administracinį sprendimą. Bylos duomenimis Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimas pareiškėjai išsiųstas tik 2024 m. balandžio 11 d. raštu Nr. R-2682-(5.24) „Dėl X.Y. pakartotinio vertinimo“, t. y. tik po 11 darbo dienų. Tokiais savo veiksmais atsakovė sudarė nepagrįstas kliūtis pareiškėjai teisės aktų nustatytais terminais susipažinti su jai teisinės pasekmės sukeliančiu sprendimu bei priimti atitinkamus sprendimus dėl savo teisių įgyvendinimo.

Atsižvelgiant į išdėstytą, sprendžiama, jog skundžiamas Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimas priimtas pažeidžiant VAĮ 3 straipsnyje įtvirtintą įstatymo viršenybės principą, gero viešojo administravimo principą, Kriterijų aprašo 3 punktą bei Tvarcos aprašo 12.6, 43.3 punktus, neatitinka VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje įtvirtintų administraciniams sprendimams keliamų reikalavimų, turėjusių užtikrinti visapusišką skundo pagrindą sudariusių aplinkybių ištyrimą ir vertinimą. Nagrinėjamoje byloje nustatytas esminis Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimo priėmimo procedūros pažeidimas, kuris turi įtaką ne tik šio sprendimo, bet ir Teritorinio skyriaus sprendimo

pagrįstumui ir teisėtumui, todėl laikytina, jog yra pagrindas pripažinti minėtus sprendimus neteisėtais ir juos panaikinti.

Pareiškėja patikslintu skundu prašo iš naujo įvertinti ir nustatyti 25 procentų darbingumą, o ne 30 procentų, kaip įvertinta Teritorinio skyriaus bei Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimuose, kadangi sveikata ne gerėja, o blogėja. Komisija nėra viešojo administravimo institucija ir neatlieka viešojo administravimo atitinkamoje srityje. Teismams kaip ir Komisijai nesuteikta teisė atlikti viešojo administravimo subjektų kompetencijai priskirtų veiksmų (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. gruodžio 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1742-261/2016; 2018 m. gegužės 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1065-520/2018 ir kt.), nes tai lemia valdžių padalijimo principas. Komisija gali tik pavesti iš naujo atlikti veiksmus, kurie pripažinti atliktais nesilaikant teisės aktų reikalavimų. Dėl šios priežasties patikslinto skundo reikalavimas iš naujo įvertinti ir nustatyti 25 procentų darbingumą atmetinas kaip nepagrįstas. Todėl tenkinus pareiškėjos reikalavimus dėl Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Klaipėdos I teritorinio skyriaus 2024 m. sausio 24 d. sprendimo Nr. STS-709 „Dėl darbingumo lygio“ bei Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. kovo 26 d. sprendimo Nr. SS-1055 „Dėl X.Y. darbingumo lygio“ panaikinimo, atsakovė įpareigojama atlikti pakartotinį pareiškėjos darbingumo lygio vertinimą.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjos X.Y. patikslintą skundą atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl sprendimų panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus tenkinti.

Panaikinti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Klaipėdos I teritorinio skyriaus 2024 m. sausio 24 d. sprendimą Nr. STS-709 „Dėl darbingumo lygio“ .

Panaikinti Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. kovo 26 d. sprendimą Nr. SS-1055 „Dėl X.Y. darbingumo lygio“.

Įpareigoti atsakovę Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrą prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atlikti pakartotinį X.Y. darbingumo lygio vertinimą ir priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Kitoje dalyje patikslintą skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Visą bylos medžiagą pripažinti nevieša ir neteiktina susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų administracinio teismo Klaipėdos rūmams Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Marina Adomaitė

Komisijos narės

Vilija Astrauskienė

Laura Bernikienė